

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2012:42, Bättre behörighetskontroll

Sammanfattning

Transportstyrelsen delar utredningens bedömningar och tillstyrker från den utgångspunkten de förslag som lämnas. För Transportstyrelsens del tillkommer dock ytterligare omständigheter och dessa motiverar en mer omfattande tillgång till uppgifter genom direktåtkomst än vad som följer av förslaget.

Transportstyrelsens synpunkter

Synintyg och andra intyg

Inom körkortsområdet hanteras en stor mängd intyg – såväl synintyg (av optiker och läkare) som läkarintyg i övrigt – med avseende på den medicinska lämpligheten hos körkortssökande och körkortshavare. Transportstyrelsens tidigare framställan om direktåtkomst var begränsad till synintyg eftersom det vid den tidpunkten pågick förhandlingar med Center för e-Hälsa (CeHis) för att få till stånd en elektronisk lösning för inrapportering av läkarintyg av samma slag som Försäkringskassan har. Detta synes i dagsläget inte vara en framkomlig väg och det finns därför behov av att kunna kontrollera såväl synintyg som andra intyg som utfärdas inom hälso- och sjukvården. Även om behovet volymmässigt är störst inom körkortsområdet finns motsvarande behov inom luftfartsområdet och i viss mån även inom sjöfartsområdet. Sammantaget anser Transportstyrelsen därför att direktåtkomsten enligt den föreslagna 6 d § bör omfatta ”intyg” och inte enbart synintyg.

Godkännanden och certifiering av läkare och annan personal

Enligt 2 kap. 12 § lagen (2011:725) om behörighet för lokförare får medicinska och psykologiska undersökningar m.m. utföras endast av läkare eller

psykolog med särskilt tillstånd av tillsynsmyndigheten (Transportstyrelsen). Myndigheten ska också utöva tillsyn över lagen och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen. Närmare föreskrifter finns i Transportstyrelsens föreskrifter TSFS 2011:61.

Enligt 4 kap. 15 § luftfartsförordningen (2010:770) får Transportstyrelsen förordna bestämda läkare att utfärda medicinska intyg. Ytterligare föreskrifter finns på myndighetsnivå, LFS 2008:28, som bland annat innehåller detaljerade krav för auktorisation av flygläkare enligt den internationella överenskommelsen JAR-FCL 3. I dag sker samråd med Socialstyrelsen för att undvika att läkare utan giltig legitimation, eller som är föremål för disciplinär åtgärd, får auktorisation att utfärda läkarintyg som är av stor betydelse för flygsäkerheten. Samrådsförfarandet fungerar dock inte tillfredsställande. Det tar mycket lång tid för Transportstyrelsen att erhålla begärda uppgifter med följd att handläggningen av ansökningar om auktorisation drar ut på tiden.

Från den 8 april 2013 gäller ny EU-lagstiftning beträffande medicinska frågor inom luftfartsområdet – förordningen (EG) nr 216/2008 samt förordningen (EU) nr 1178/2011, med ändring i förordningen (EU) nr 290/2012. Förordningarna innehåller bestämmelser om certifiering av flygläkare men också behörighetskrav för vissa ”General Medical Practitioners” samt för vissa företagsläkare. Medlemsstatens behöriga myndighet – sannolikt Transportstyrelsen enligt kommande förordningsreglering – ska upprätta ett tillsynsprogram för att fortlöpande kontrollera att kraven i förordningarna uppfylls. För flygläkare gäller att ett behörighetscertifikat ska återkallas automatiskt vid återkallelse av läkarlegitimationen.

De uppgifter som vad nu har sagts åvilar Transportstyrelsen ställer krav på tillgång till uppgifter av det slag som finns i HOSP-registret. För såväl järnvägs- som luftfartsområdet konstateras att den nuvarande, traditionella hanteringen och kontakten med Socialstyrelsen är tidsödande och ineffektiv. En direktåtkomst skulle tveklöst vara av värde för att öka effektiviteten och möjligheterna för Transportstyrelsen att hantera sina åligganden på det sätt som förutsätts i respektive lagstiftning. Det förslag som lämnas i fråga om den publika delen av registret, dvs. 6 a §, skulle kunna utnyttjas även av Transportstyrelsen för att till viss del få tillgång till uppgifter. Behovet av kompletterande uppgifter via telefon, e-post eller brev skulle dock kvarstå i ärenden där fullständiga uppgifter krävs. Mot den bakgrunden anser Transportstyrelsen att myndigheten bör ges möjlighet till direktåtkomst i samma utsträckning som föreslås för vårdgivare. En sådan ordning förutsätter en utökning av ändamålen i 5 § till att avse även kontroll för tillstånd eller certifiering av personal för särskilda uppgifter.

Detta ärende har beslutats av stabschefen Jacob Gramenius. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog direktör Birgitta Hermansson, sektionschef Elisabet Kandell-Eriksson, sektionschef Maria Melchersson Tell, flygöverläkare Lennart Johansson, processansvarige Anders Hedåberg och jurist Bengt Magnusson, den senare föredragande.

Jacob Gramenius